

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

пр. Перемоги, 10, м. Київ, 01135, тел. (044) 481-32-21, факс (044) 481-47-96
E-mail: mon@mon.gov.ua, код ЄДРПОУ 38621185

**Керівникам закладів фахової
передвищої, вищої освіти усіх форм
власності та сфер управління**

**Департаментам (управлінням) освіти і
науки Київської міської, обласних
військових (військово-цивільних)
адміністрацій**

Про надання роз'яснень

Шановні колеги!

Під час запровадження в Україні воєнного стану та з початком військових дій, що відбуваються на території України, тисячі науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників перебувають не за місцем розташування своїх закладів фахової передвищої та вищої освіти (далі – заклади освіти), зокрема, з урахуванням тимчасового переміщення, в інших містах, регіонах України, за кордоном, на території громад, які знаходяться в тимчасовій окупації. Важкі обставини обумовили неможливість для частини освітян покинути тимчасово зайняті російськими військами території. На жаль, є й такі, що радо зустріли окупантів та сприяють чи сприяли становленню окупаційного режиму.

Міністерство освіти і науки України розуміє складність ситуації та обставин колег, які опинились за межами підконтрольної Уряду території України, але вважає, що може розраховувати на їх патріотизм, громадянський обов’язок та професійну гідність. Керівні, науково-педагогічні, наукові та педагогічні працівники закладів освіти є високоосвіченими професіоналами, які мають бути свідомі того, що зрада власної держави та співпраця з окупантами є кримінальними злочинами і тягнуть на жорстке покарання.

МОН № 1/10976-22 від 20.09.2022

Підписав: Шкарлет Сергій Миколайович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000F1702F00E3E4A000
Дійсний: з 17.02.2022 13:05:03 по 17.02.2024 13:05:03

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність» Кримінальний кодекс України доповнено Статтею 111-1. Колабораційна діяльність. Зокрема, частина третя цієї статті передбачає, що здійснення громадянином України пропаганди у закладах освіти незалежно від типів та форм власності з метою сприяння здійсненню збройної агресії проти України, встановленню та утвердженням тимчасової окупації частини території України, уникненню відповідальності за здійснення державою-агресором збройної агресії проти України, а також дії громадян України, спрямовані на впровадження стандартів освіти держави-агресора у закладах освіти, - караються вилученнями роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців, або позбавленням волі на строк до трьох років з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від десяти до п'ятнадцяти років.

На переважну більшість колаборантів у майбутньому чекають кримінальне переслідування та судовий вирок. Сьогодні є категорично неприйнятним збереження в складі колективів закладів освіти керівних, науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників, які беруть або брали участь в освітньому процесі в так званих закладах освіти під орудою окупаційної влади. Навіть у тому випадку, якщо вони встигають (встигали) одночасно виконувати обов'язки по дистанційному навчанню українських студентів.

Необхідно чітко усвідомлювати, що участь в освітньому процесі в так званих закладах освіти під орудою окупаційної влади – це особисте впровадження стандартів освіти держави-агресора. Масштаб та наслідки такої поведінки будуть вивчатись суддями при визначені тяжкості покарання, але очевидність складу злочину не викликає сумнівів. Зрозуміло, що такий керівник, науково-педагогічний, науковий чи педагогічний працівник не може формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України, виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколошнього природного середовища, що є невід'ємним професійним обов'язком, встановленим статтею 54 Закону України «Про освіту».

Вважаємо, що керівник, науково-педагогічний, науковий чи педагогічний працівник, який заплямував себе колабораційною діяльністю, має бути негайно звільнений за пунктом третьим статті 41 Кодексу законів України про працю - вчинення працівником, який виконує виховні функції, аморального проступку,

несумісного з продовженням даної роботи. Кваліфікація проступку як аморального є оціночною категорією, але вчинення кримінального злочину суперечить загальноприйнятим нормам і правилам, порушує моральні устої суспільства, моральні цінності, які склалися в суспільстві, та суперечить змісту трудової функції, дискредитуючи службово-виховні, посадові повноваження відповідного кола осіб. При звільненні працівника необхідно суворо дотримуватись норм законодавства та враховувати судову практику.

Зокрема, інформуємо, що згідно з абзацом третім п.28 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 06.11.92 №9 «Про практику розгляду судами трудових спорів», з підстав вчинення аморального проступку, несумісного з продовженням даної роботи (п.3 ст.41 КЗпП), можуть бути звільнені лише ті працівники, які займаються виховною діяльністю, наприклад, вихователі, вчителі, викладачі, практичні психологи, соціальні педагоги, майстри виробничого навчання, методисти, педагогічні працівники позашкільних закладів. Таке звільнення допускається як за вчинення аморального проступку при виконанні трудових обов'язків, так і не пов'язаного з ними (вчинення такого проступку в громадських місцях або в побуті). Звільнення не може бути визнано правильним, якщо воно проведено лише внаслідок загальної оцінки поведінки працівника, не підтвердженої конкретними фактами.

Отже, вчинення аморального проступку, несумісного з продовженням роботи, має бути підтверджено конкретними фактами, наприклад, участю в освітньому процесі під орудою окупаційної влади і відповідне впровадження стандартів освіти держави-агресора, або з урахуванням інших складів злочину, передбачених законом, які слід зафіксувати в акті відповідного службового розслідування на підставі даних з відкритих та інших джерел інформації.

Принагідно зазначимо, що розірвання трудового договору провадиться з додержанням вимог частини третьої статті 40 та статті 43 КЗпП.

Крім того, інформуємо про те, що з метою зосередження зусиль уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції в межах реалізації покладених на них основних завдань в напрямку виявлення колаборантів та фактів їх колабораційної діяльності, Національним агентством з питань запобігання корупції розроблено Методичні рекомендації щодо роботи з виявлення фактів колабораційної діяльності (додаються).

Додаток: на 52 арк.

З повагою

Міністр

Олег Шаров
481-47-73

Сергій ШКАРЛЕТ